

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/65/2023
Identifikačné číslo spisu: 4121010552
Dátum vydania rozhodnutia: 09.11.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:4121010552.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Dušana Szabóa v trestnej veci obvineného P. E., pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 3 písm. c) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 9. novembra 2023 v Bratislave dovolanie obvineného P. E. podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Ladislava Krčmárika proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 21. septembra 2021, sp. zn. 1To/60/2021, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného P. E. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 30. júna 2021, sp. zn. 2T/22/2021, uznal obvineného P. E. za vinného pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 3 písm. c) Tr. zák. na tam uvedenom skutkovom základe.

Za to súd obvinenému uložil podľa § 289 ods. 3 Tr. zák., zistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l), písm. n) Tr. zák., nezistiac žiadnu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. s použitím § 56 ods. 2 Tr. zák. peňažný trest vo výške 2.000,- Eur. Podľa § 57 ods. 2 Tr. zák. zaplatená suma peňažného trestu pripadá štátu.

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, súd obvinenému uložil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 rok.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd obvinenému tiež uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 2 roky.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodenú spoločnosť Č. F., a. s., poškodených podielových spoluvlastníkov nehnuteľnosti Z. D., JUDr. Q. C. a U. D. a poškodenú spoločnosť F. s. r. o., s ich nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal odvolanie v neprospech obvineného čo do výroku o treste prokurátor, pričom obvinený sa práva podať odvolanie vzdal výslovným vyhlásením do zápisnice o hlavnom pojednávaní. Na podklade podaného odvolania rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 21. septembra 2021, sp. zn. 1To/60/2021, tak, že postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Tr. por., zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste, podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému uložil podľa § 289 ods. 3 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., s poukazom na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písmeno l) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov. Podľa § 51 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. d) Tr. zák. súd obvinenému výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienene odložil na skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 2 rokov a zároveň v skúšobnej dobe zakázal obžalovanému požívať alkoholické nápoje a iné návykové látky a prikázal mu nahradiť zvyšok spôsobenej škody poškodeným. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. mu súd uložil tiež trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 3 rokov.

Obvinený podal 3. augusta 2022 žiadosť o upustenie od zvyšku trestu zákazu činnosti, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením z 26. septembra 2022, sp. zn. 2T/22/2021, tak, že podľa § 69 ods. 1 Tr. zák. podmienene upustil od výkonu zvyšku nevykonaného trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra z 30. júna 2021, sp. zn. 2T/22/2021, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 21. septembra 2021, sp. zn. 1To/60/2021. Podľa § 69 ods. 2 Tr. zák. súd obvinenému určil skúšobnú dobu podmienene upustenia od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti vo výmere 18 mesiacov.

Dňa 30. marca 2023 podal obvinený P. E., prostredníctvom svojho zvoleného obhajcu JUDr. Ladislava Krčmárika, písomne odôvodnené dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody v súlade s ustanovením § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Tr. por., a síce:

- rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom; a
- rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V rámci odôvodnenia podaného dovolania obvinený uviedol, že ním napáda výrok rozsudku krajského súdu v časti uloženej povinnosti nahradiť zvyšok spôsobenej škody poškodeným, pričom poukázal na skutočnosť, že poškodená spoločnosť F. s. r. o. si uplatnila nárok na náhradu škody vo výške 3.043,86 Eur, ktorá mala pozostávať z demontáže dreveného prístrešku, výroby a následného osadenia nového prístrešku. Obvinený uviedol, že drevený prístrešok nebol poškodený celý, ale len jeden hranol a čelná latta, pričom poškodená spoločnosť si aj napriek uvedenému uplatnila škodu v hodnote celého prístrešku.

Obvinený ďalej uviedol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu mu bola uložená povinnosť nahradiť zvyšok spôsobenej škody, pričom súbežne mu bol aj uložený podmienene odklad výkonu trestu odňatia slobody s probačným dohľadom v trvaní 2 rokov, pričom lehota podmienene odkladu výkonu trestu odňatia slobody mu uplynie v septembri 2023. Dovtedy by mal nahradiť aj zvyšok spôsobenej škody, aby sa mohol v podmienene odsúdení riadne osvedčiť. Avšak obvinený P. E. by mal uhradiť poškodenej spoločnosti F. s. r. o. prístrešok, ktorý táto spoločnosť nemá vyrobený a ani namontovaný, pričom jeho výrobu a namontovanie v rámci tohto trestného konania deklarovala.

Obvinený tiež poukázal na skutočnosť, že krajský súd nevyočul poškodeného k otázke náhrady škody, verejné zasadnutie sa uskutočnilo bez jeho prítomnosti, a teda obvinený nemal možnosť vyjadriť sa k otázke náhrady škody v rámci kontradiktórneho konania, príp. konfrontovať priamo poškodenú spoločnosť. Druhohstupňový súd podľa názoru dovolateľa nepostupoval správne, nakoľko mala byť zabezpečená účasť poškodeného na verejnom zasadnutí, aby došlo k objasneniu zvyšku jeho nároku. Z uvedeného dôvodu hodnotí obvinený výrok odvolacieho súdu v časti „obžalovanému sa prikazuje nahradiť zvyšok škody“ ako nepreskúmateľný a zároveň v rámci exekučného konania aj nevykonateľný, keďže neobsahuje presnú špecifikáciu výšky škody. Krajský súd touto časťou výroku prikázal obvinenému uhradiť škodu vo všeobecnej rovine bez ohľadu na jej oprávnenosť, príp. dôvodnosť.

S poukazom na vyššie uvedené preto obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. septembra 2021, sp. zn. 1To/60/2021, v napadnutej časti podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Nitre, aby vec v napadnutej časti v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného E. sa vyjadril okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátor“) podaním z 19. apríla 2023. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. uviedol, že druhostupňový súd pri svojom rozhodovaní nevychádzal z dôkazov, ktoré mali byť vykonané nezákonným spôsobom, pričom táto skutočnosť nielen nevyplýva z predloženého spisového materiálu, ale ju ani nenamietal sám obvinený. Obvinený teda namietal, že krajský súd nevykonával na verejnom zasadnutí ďalšie dokazovanie (napr. výsluch poškodeného), čo však nemožno vyhodnotiť ako naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., k nemu prokurátor uviedol, že súd druhého stupňa po vyhodnotení všetkých skutkových okolností nevyhnutných pri rozhodovaní o uložení druhu trestu a jeho výmery správne po zrušení výroku o treste rozsudku súdu prvého stupňa uložil odsúdenému podmienený trest odňatia slobody s probačným dohľadom v trvaní 2 roky za súčasného uloženia zákazu požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok a príkazu nahradiť zvyšok spôsobenej škody poškodeným. Prokurátor sa nestotožnil s názorom obvineného, že tento výrok (príkaz nahradiť zvyšok spôsobenej škody) je nepreskúmateľný a nevykonateľný v exekučnom konaní, nakoľko tento výrok je súčasťou výroku o treste, a nie výroku o náhrade škody, z ktorého dôvodu uvedený výrok ani nemôže byť exekučným titulom, ktorý by bol spôsobilý na výkon v rámci exekučného konania. Nad rámec uvedeného prokurátor zdôraznil, že v prejednávanej trestnej veci bolo rozhodnuté aj o náhrade škody (a síce rozsudkom súdu prvého stupňa), a to tak, že poškodení boli postupom podľa § 288 ods. 1 Tr. por. odkázaní s ich nárokmi na náhradu škody na civilný proces. Akékoľvek sporné nároky týkajúce sa náhrady škody by tak mali byť predmetom civilného sporového konania. Zohľadniac uvedené je prokurátor toho názoru, že výrok o treste napadnutého rozsudku krajského súdu sa tak má týkať iba nesporných a preukázaných nárokov na náhradu škody, čo vyplýva i z odôvodnenia tohto rozsudku, v ktorom súd uvádza, že tento príkaz sa aplikuje iba v rozsahu preukázanej škody. Prokurátor uzavrel, že v prípade rozhodovania, či sa obvinený v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia osvedčil alebo nie, by mal súd preskúmať, či bola splnená povinnosť nahradiť zvyšok nespornej a preukázanej škody poškodeným. Nesplnenie príkazu v časti spornej škody by nemalo byť podľa názoru prokurátora samostatným dôvodom na konštatáciu neosvedčenia sa obvineného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia.

Vzhľadom na uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podané dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c) Tr. por., nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., eventuálne aby dovolanie obvineného postupom podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Vyjadrenie prokurátora k dovolaniu bolo okresným súdom zaslané na vedomie obvinenému (doručené 2. augusta 2023) i jeho obhajcovi (doručené 21. júna 2023), pričom do termínu konania verejného zasadnutia dovolacieho súdu k nemu obvinený nezaujal stanovisko ani sám, ani prostredníctvom svojho obhajcu.

Dňa 20. septembra 2023 bolo dovolanie obvineného P. E. spoločne s kompletným k veci prislúchajúcim spisovým materiálom riadne predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o podanom dovolaní.

Po predložení veci najvyšší súd ako súd dovolací [§ 377 Tr. por.] predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov [§ 372 ods. 1 Tr. por.], prostredníctvom obhajcu [§ 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote [§ 370 ods. 1 Tr. por.], na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať [§ 370 ods. 3 Tr. por.] a spĺňa aj nevyhnutné obsahové

náležitosti [§ 374 Tr. por.]. Zároveň ale najvyšší súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, a nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať v intenciách Trestného poriadku len odvolací súd [§ 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 5 Tr. por.]. Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený eo ipso prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže dovolací súd vykonať dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Rovnako najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť, že v dovolacom konaní je (okrem výnimky uvedenej v § 385 ods. 2 Tr. por.) viazaný rozsahom a obsahom dovolateľom uplatnených námietok (R 120/2012-I). Viazanosť dovolacími dôvodmi teda na strane jednej limituje rozsah prieskumnej právomoci dovolacieho súdu, na strane druhej ale „zaťažuje“ aj samotného dovolateľa (zastúpeného profesionálnym obhajcom z radov advokátov), ktorý svoje výhrady musí koncipovať spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo vlastne konajúcim súdom vytyka (uvedené má potom súvis s preskúmvaním podmienok podľa § 371 ods. 4, ods. 5 Tr. por.).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., a to aj so zreteľom na skutočnosť, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu proti Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen proti Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší proti Holansku, Visser proti Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., a síce „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie [§ 272 ods. 3 Tr. por., § 2 ods. 10 Tr. por., § 2 ods. 11 Tr. por.], a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ [§ 240 ods. 3 veta druhá Tr. por.], alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie [§ 240 ods. 4 veta tretia Tr.

por.].

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom - môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. Nevykonanie (svojoľné), pre spravodlivé rozhodnutie dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

V tejto súvislosti treba ešte doplniť, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Konajúci súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené obvineným, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov trestnej veci uvádzaných obvineným. Rozhodnutia okresného a krajského súdu, ktoré z hľadiska obsahu ich odôvodnenia tvoria jednotu, uvedené kritéria spĺňajú.

Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo obvineného, aby sa konajúci súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

Pokiaľ ide o in concreto dovoláciu argumentáciu obvineného k uplatnenému dovolaciemu dôvodu § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., kde namietal nevypočutie poškodeného na verejnom zasadnutí, je zrejmé, aj s poukazom na vyššie sumarizované skutočnosti, že takýto postup súdu (druhého stupňa) nie je pod uplatnený dovolací dôvod možné subsumovať, nakoľko ide o hodnotenie, resp. dopĺňanie a zmenu právoplatne ustáleného skutkového stavu, čo je *expressis verbis* postup dovolacieho súdu zákonným ustanovením § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. vylúčený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením

vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) ako i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Pokiaľ ide o konkrétne dovolacie námietky obvineného vo vzťahu k uplatneniu dovolacieho dôvodu podľa písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por., najvyšší súd uvádza, že napriek explicitnej zákonnej dikcii predmetného ustanovenia upravujúceho dôvody dovolania, tieto obvineným uplatnené námietky nerešpektujú výslovnú negatívnu podmienku možného uplatnenia tohto dovolacieho dôvodu, a síce správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vychádzajúc z týchto úvah dovolací súd konštatuje, že námietky, ktoré obvinený predostiera, sa týkajú hodnotenia skutkového stavu, do ktorého dovolací súd s ohľadom na § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť za bodkočiarkou zasahovať nemôže. Ani dovolateľom tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., keďže pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. [R 14/2015-III].

Ťažisko dovolacej argumentácie obvineného tkvelo práve v napádaní výroku rozsudku súdu druhého stupňa, ktorým tento uložením primeraných povinností a obmedzení v rámci skúšobnej doby podmieneného odsúdenia obvineného zaviazal okrem iného i k náhrade zvyšku spôsobenej škody poškodeným. Obvinený poukázal na skutočnosť, že, rešpektujúc uloženú povinnosť nahradiť poškodeným zvyšok spôsobenej škody, by musel uhradiť i vyčíslenú škodu za výrobu a montáž prístrešku, ktorý však táto spoločnosť nemá vyrobený a ani namontovaný, pričom však uvedené v trestnom konaní deklarovala.

K tejto dovolacej argumentácii sa úvodom žiada uviesť dôležitá skutočnosť, ktorú vo svojom dovolaní obvinený opomenul, a síce napadnutý výrok nebol výrokom o náhrade škody, ale výrokom o uložení primeraných povinností a obmedzení, v ktorého intenciách súd, pokiaľ obvinenému ukladá trest odňatia slobody s podmieneným odkladom, ho zaviazal i k plneniu určitých povinností, resp. vyhýbaniu sa určitému závadovému (spravidla s trestnou činnosťou spätému) konaniu. Krajský súd pri ukladaní tejto povinnosti správne prihliadol na to, že časť spôsobenej škody bola poškodeným uhradená zo strany poisťovne, a preto ho zaviazal, aby v rámci doby podmieneného odsúdenia uhradil jej zvyšok, pričom však ku konkrétnej sume zaviazaný nebol a táto sa má odvíjať od jej výšky právoplatne určenej civilným súdom v konaní o náhrade škody.

Uloženie povinnosti nahradiť zvyšok škody poškodeným je teda akousi blanketnou povinnosťou, ktorá implicitne zaväzuje obvineného nahradiť poškodeným zvyšok škody, avšak nie ako výrok o náhrade škody v adhéznom konaní, ale ako výrok o uložení primeraných obmedzení a povinností, ktorého účel mal a má byť ten, aby na obvineného pôsobil donucovacím charakterom v tom zmysle, aby tento (pod hrozbou nariadenia výkonu podmieneného odloženého trestu odňatia slobody) sa nevyhýbal povinnostiam

plynúcim mu z poškodenými uplatnenej náhrady škody, s ktorou boli títo postupom podľa § 288 ods. 1 Tr. por. odkázaní na civilný proces.

Námietka, že tento výrok je neurčitý a nie je spôsobilý byť exekučným titulom, preto neobstojí, na čo správne poukázal i prokurátor vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu, k čomu najvyšší súd už len opätovne poukazuje na už vyššie zmienenú skutočnosť, že napadnutý výrok rozsudku krajského súdu nie je výrokom o náhrade škody, ktorý by mal byť exekučným titulom, ale je výrokom o uložení primeraných obmedzení a povinností, ktoré majú donucovacím charakterom vplývať na obvineného, pod hrozbou rozhodnutia o jeho neosvedčení sa v skúšobnej dobe, aby uspokojil v trestnom konaní uplatnený nárok poškodeného, o ktorého konkrétnej výške však nebolo v adhéznom konaní rozhodnuté (a táto bude ustálená v konaní pred civilným súdom) [§ 288 ods. 1 Tr. por.], účiniac tak zadosť jednej zo základných zásad trestného konania - zásade ochrany práv poškodeného [§ 2 ods. 21 Tr. por.].

Napokon, uloženie povinnosti nahradiť spôsobenú škodu je priamo uvedené v ustanovení § 51 ods. 4 písm. d) Tr. zák., pričom je však potrebné konštatovať, že sa jedná o výpočet exemplifikatívny, a teda neuzavretý, z čoho možno dôvodiť, že aj pri absencii výslovnej úpravy možnosti uloženia konkrétnej povinnosti v rámci skúšobnej doby podmieenečného odsúdenia by bolo možné, vzhľadom na otvorený výpočet uvedených, k nemu pristúpiť. Pri ukladaní primeraných obmedzení a povinností sa má súd usilovať o dosiahnutie základného cieľa, a to, aby páchatel' v skúšobnej dobe viedol riadny život. Najvyšší súd poukazuje na fakt, že náhrada spôsobenej škody je neodškriepiteľným, ba až imanentným aspektom vedenia riadneho života, a preto pokiaľ krajský súd obvineného (ktorý trestným činom spôsobil škodu) zaviazal k náhrade škody, konal správne a dovolací súd na takomto postupe neidentifikoval žiaden zákonný nedostatok majúci spôsobilosť v dovolacom konaní napadnutý rozsudok zrušiť. Možnosť uloženia povinnosti v skúšobnej dobe podmieenečného odsúdenia napokon aprubuje i ustanovenie § 50 ods. 2 Tr. zák.: V rámci povolenia podmieenečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody môže súd páchatel'ovi uložiť aj primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a 4, smerujúce k tomu, aby viedol riadny život; spravidla mu uloží, aby podľa svojich schopností nahradil škodu spôsobenú trestným činom. V zmysle citovaného ustanovenia Trestného zákona ide nielen o predpokladanú, ale možno vysloviť, že dokonca i prioritovanú povinnosť uložitelnú pri povolení podmieenečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody.

Na dôvažok už najvyšší súd pripomína len to, čo napokon i sám krajský súd uviedol v závere dovolaním napadnutého rozsudku, a síce, že splnenie zákazu a povinnosti v rámci probačného dohľadu bude obligatórnou súčasťou preskúmvania súdu po uplynutí skúšobnej doby a rozhodovania, čo sa obvinený osvedčil alebo nie. Je zřejmé, že nesplnenie uloženej povinnosti nahradiť zvyšok spôsobenej škody nebude môcť byť obvinenému na ťarchu, ak ho sám nezavinil, t. j. súd nebude môcť rozhodnúť o jeho neosvedčení sa v skúšobnej dobe podmieenečného odsúdenia v prípade, ak by o náhrade škody do času rozhodovania o osvedčení sa obvineného ešte nebolo rozhodnuté, resp. ak by vykonal všetky kroky preukazujúce jeho záujem zvyšok spôsobenej škody uhradiť, avšak bez jeho zavinenia by sa tak nestalo.

Záverom k uloženej povinnosti nahradiť zvyšok spôsobenej škody poukazuje najvyšší súd na svoju ustálenú rozhodovaciu prax v tejto otázke: „Pokiaľ ide o povinnosť obvinenej JUDr. V. C. nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu v zmysle § 51 ods. 4 písm. c/ Tr. zák., k tomu najvyšší súd úvodom pripomína, že túto náhradu treba odlišovať od povinnosti nahradiť škodu poškodenému, ktorý uplatnil svoje nároky v adhéznom konaní v zmysle § 46 ods. 3 Tr. por., nakoľko náhradu škody podľa § 50 ods. 2 Tr. zák., resp. § 51 ods. 4 písm. c/ Tr. zák., môže súd uložiť aj vtedy, ak poškodený svoj nárok neuplatnil. Povinnosť nahradiť škodu v skúšobnej dobe podmieenečného odsúdenia, nech je formulovaná akokoľvek, totiž na rozdiel od náhrady škody v adhéznom konaní, sleduje primárne výchovný účel.“ [rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. júla 2019, sp. zn. 6 Tdo 26/2019]

Súzvuk s vyššie citovanou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu vytvára i právna teória, ktorá nastolenú otázku rieši tak, že „Osobitný dôraz kladie zákonodarca na povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom, a to podľa schopností odsúdeného. Ak trestným činom bola spôsobená aj škoda, podľa § 50 ods. 2 TZ súd má spravidla odsúdenému okrem primeraných obmedzení alebo

povinností uložiť povinnosť nahradiť podľa svojich síl škodu, ktorú trestným činom spôsobil. Povinnosť nahradiť spôsobenú škodu možno uložiť aj podľa § 51 ods. 4 písm. c) TZ v rámci primeraných obmedzení alebo povinností, ktorá je však formulovaná odlišne“, a to „povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu“ [§ 51 ods. 4 písm. c) TZ]. Túto náhradu škody treba odlišovať od povinnosti nahradiť škodu poškodenému, ktorý uplatnil svoje nároky v adhéznom konaní (§ 46 ods. 3, 4 TP). Náhradu škody podľa § 50 ods. 2 TZ [rovnako aj povinnosť nahradiť spôsobenú škodu podľa § 51 ods. 4 písm. c) TZ] môže súd uložiť aj vtedy, ak poškodený svoj nárok neuplatnil, pretože toto ustanovenie sleduje najmä posilnenie výchovného účinku na páchatel'a v skúšobnej dobe a podnecuje ho, aby pod hrozbou výkonu trestu odňatia slobody dobrovoľne spôsobenú škodu nahradil. Preto náhrada škody ako podmienka pri podmieňanom odsúdení je formulovaná tak, že odsúdený má nahradiť škodu podľa svojich schopností. To znamená, že odsúdený je povinný nahradiť škodu v čase a vo výške, v akej to jeho osobné, majetkové a zárobkové možnosti dovoľujú. Na náhradu majetkovej škody môže súd určiť aj kratší termín ako je skúšobná doba. Pokiaľ by odsúdený vlastným zavinením túto podmienku v stanovenej kratšej lehote nesplnil, môže to byť dôvodom na nariadenie výkonu trestu odňatia slobody ešte pred uplynutím skúšobnej doby (§ 50 ods. 4 TZ). Ak na náhradu škody nie je stanovená kratšia lehota, podmieňane odsúdený tak môže urobiť zásadne kedykoľvek v priebehu celej skúšobnej doby, pokiaľ nie je celkom zrejmé, že tak mohol urobiť skôr.

Hoci pri povinnosti nahradiť škodu podľa § 51 ods. 4 písm. b) TZ formulácia „podľa svojich schopností“ chýba, vzhľadom na výchovný účel primeraných obmedzení a povinností a vzhľadom na cieľ, ktorý sa má podmieňaným odsúdením dosiahnuť, teda riadny spôsob života podmieňane odsúdeného v skúšobnej dobe, aj tu by malo ísť o náhradu škody v rámci majetkových možností odsúdeného. Inak by takéto opatrenie nevedlo k posilneniu výchovného vplyvu na odsúdeného. Naopak by mohlo odsúdeného demotivovať a odsúdený by toto opatrenie mohol chápať ako nespravodlivé. V tomto prípade totiž nejde celkom o náhradu škody v skutočnej výške a v mnohých prípadoch to pravdepodobne ani nebude možné. Povinnosť nahradiť škodu v skúšobnej dobe podmieňaného odsúdenia, nech je formulovaná akokoľvek, sleduje iný účel ako náhradu škody v rámci adhézneho konania. Domnievame sa, že náhrada škody v rámci možností odsúdeného je z tohto pohľadu dostatočná a navyše aj reálne dosiahnuteľná. Konkrétny rozsah náhrady škody, ktorú odsúdený musí v danom prípade nahradiť, by mal byť stanovený v rámci uloženej primeranej povinnosti (k povinnosti nahradiť škodu pozri aj R II/1967).“ [Tobiášová, L. § 50 [Skúšobná doba a ďalšie podmienky odloženia výkonu trestu odňatia slobody, osvedčenie]. In: Burda, E. - Čentěš, J. - Kolesár, J. - Záhora, J. et al. Trestný zákon I. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2010, ISBN 978-80-7400-324-0]

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Tr. por. nie sú dané, a preto jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Rozhodnuté bolo pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.